

Narocnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za leta 50 lir, za 1/2 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in tozi se v Ljubljani!

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25 22. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Casopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izid vsak torek in petek

Liubljana, petek 5. novembra 1943

Preis - cena L 0'80

Naredba o izdelovanju in nakupu ter popravilu čevljev

Šef pokrajinske uprave je izdal glede na čl. 1. uredbi o pooblastitvi za izdajanje uredb o ureditvi notranjega prometa, razdeljevanja in porabe vseh vrst blaga z dne 12. marca 1941 (Sl. list št. 236/26) ter na podstavi danih pooblastil naslednjo naredbo:

Clen 1. — 1. Od 7. novembra 1943 naprej se prepevduje izdelovanje čevljev po meri.

2. Čevljarji, ki imajo ta dan poprej naročene čevlje v delu, morajo taka dela navedeni dan naznaniti Pokrajinskemu gospodarskemu svetu z navedbo imena in bivališča naročnika in vrste čevljev (moški, ženski, visoki, nizki, gorski itd.).

Clen 2. — Izjemno od prepovedi iz čl. 1. se smejo na podstavi zdravniškega izpričevala, ki ga izda brezplačno pokrajinski zdravnik v javni službi, po meri izdelovati ortopedski čevlji na nabavnico po čl. 8. te naredbe.

Clen 3. — 1. Čevljarski obrati smejo brez posebnega dovolila od gornjega roka naprej izvrševati le popravila čevljev.

2. Vsak tak čevljarski obrat mora napraviti seznam strank, v katerega vnese vse stranke, ki žele, da jim ta obrat popravlja čevlje.

Clen 4. — 1. V ta namen morajo prigrasiti vsi družinski poglavarji sebe in člane svoje družine, dalje vse osebe, ki ne žive v gospodinjstvi skupnosti, sebe, vse gospodinjstvene skupnosti (zavodi, konvikti itd.) pa, ki oskrbujejo svoje člane z obutvijo, a nimajo lastnih čevljarskih delavnic, vse osebe v času do 13. novembra 1943 pri kakem čevljarskem obratu za vpis v seznam strank.

2. Čevljarski obrat potrdi vpis v seznam strank s svojim pečatom oziroma z vpisom označbe obrata in navedbo sedeža na oblačilnih izkaznicah.

3. Seznam mora vsebovati sledeče podatke: tekočo številko vsake osebe, ime in priimek, bivališče in številko oblačilne izkaznice.

4. Seznam strank se napravi v dveh primerkih. En primerek ostane v obratu, drugega je pa takoj po preteku roka iz odstavka 1. predložiti Pokrajinskemu gospodarskemu svetu, ki ga dokončno potrdi, upošteva zmogljivost obrata.

Clen 5. — Za izdelovanje konfekcijskih čevljev za prodajo je potrebno posebno dovolilo šefa pokrajinske uprave, ki se bo izdajalo le zmogljivim obratom.

Clen 6. — Šef pokrajinske uprave predpiše tem čevljarskim obratom kakovost, obliko in mero čevljev ter dobavne in prevzemne pogoje.

Clen 7. — Trgovci in ustanove, pooblašene za nabavo in oddajo čevljev, prejmejo blago na nakaznice, ki jih izdaja Pokrajinski gospodarski svet po načrtu, ki ga odobri šef pokrajinske uprave.

Clen 8. — Čevlji se smejo oddati potrošniku samo proti nabavnici, ki jo izdaja župan v Ljubljani in okrajna glavarstva za okraje ob neoporečnem dokazu, da prosilec nima več nego 2 para porabnih čevljev in da mu je nabava novih čevljev potrebna.

Nabavnica se sme izdati samo stalno na območju pokrajine stanujočemu prosilcu.

Obrazec nabavnice se predpiše s posebno odločbo.

Clen 9. — 1. Kupec potrdi prodajalcu na nabavnici, da je čevlje prejel, prodajalec pa razveljavi nabavnico s tem, da jo prečrta ali preluknja.

2. Prodajalec so dolžni voditi vpisnik kupcev; obrazec zanj se predpiše s posebno odločbo.

3. Razveljavljene nabavnice se morajo vpisati v vpisnik isti dan, ko se blago izda, s podatki, ki so v vpisniku označeni; nabavnice se

Univ. profesor dr. Henrik Steska:

Posebnosti v nemškem upravnem postopku

Po orisu upravne organizacije bodi se omenjeno, da **upravni postopek** v Veliki Nemčiji ni za vsa ozemlja enako urejen. V Vzhodni marki in v Sudetski pokrajini veljajo podobni predpisi kot pri nas, zlasti je dopusten le priziv na prvo višjo upravno stopnjo, odtod pa možna le še pritožba na državno upravno sodišče, kar bistveno blaži upravni centralizem ter prepušča centrali le vrhovno vodstvo. V posameznih deželah prejšnje nemške države (Altreich) je tek od nižje na višjo stopnjo drugače urejen; tu opažamo obče možnost takojšnje pritožbe na upravno sodno instanco, toda to upravno sodstvo posluje na dveh stopnjah. Nižje upravno sodišče je priključeno občemu upravnemu oblastvu srednje stopnje in večinoma sestavljeno iz vladnega prezidenta in dveh višjih upravnih uradnikov, pritegnitev nadaljnjih laičkih članov pa je zbog vojnih dogodkov vsaj začasno odpadla. Posle višjega upravnega sodišča v izvenpruskih deželah opravlja Landes- ali Oberverwaltungsgericht (tudi Verwaltungsgerichtshof nazvan), ki je ustrojen na način kakor kakšno višje redno sodišče. Prejšnjemu za Prusko namenjenemu višjemu upravnemu sodišču v Berlinu so bila priključena še dunajsko upravno sodišče in nekaj specialnih za vsa državo pristojnih upravnih sodišč; s tem je postalo državno upravno sodišče (Reichsverwaltungsgericht), toda tako zvani »dunajski zunanji senat«¹ poslujejo začasno še na Dunaju s pristojnostjo za Vzhodno marko in Sudetengau. Zamišljena je tudi postopna ukinitve drugih deželnih upravnih sodišč. Poleg tu omenjenih občil upravnih sodišč ima Nemčija tudi še nekaj specialnih upravnih sodišč, med katero spada zlasti za vsa državo namenjeni Reichsfinanzhof v Münchenu. Razne v zadnjem času uvedene olajšave pa tudi okrnitve v postopanju in pristojnosti upravnih oblastev in upravnih sodišč so predvidene le začasno, zaradi druge poenostavitve pa bodo ostale.

Policijski in finančni prekrški se v Veliki Nemčiji ne kaznujejo na enak način. V Vzhodni marki kaznuje kršitve pravnih predpisov morajo shraniti v istem vrstnem redu.

Clen 10. — Izvedbo prednjih predpisov smejo organi, pooblašeni za nadzorovanje in izvajanje oskrbovalnih predpisov, vsak čas pregledati, zlasti smejo pogledati v predpisane vpisnike, nabavnice in nakaznice ter preizkusiti, ali se zaloge surovin in blaga ujema s stanjem po vpisnikih in poslovnih knjigah.

Clen 11. — Prestopke določil te naredbe kaznujejo redna sodišča s kaznijo strogega zapora do 5 let in z denarno kaznijo do 300.000 lir. Poleg kazni sme sodišče izreči tudi zasego blaga in odvzem obrtne pravice za vedno ali za določen čas.

Pogojne kazni se ne smejo izrekati.

Postopek je pospešen.

Clen 12. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu.

Ljubljana dne 30. oktobra 1943.

VIII. Št. 4404/1.

Predsednik gen. Rupnik

pisov enako ko pri nas načeloma upravna oblast, in to tako na prvi kakor tudi na drugi stopnji ter niti končna upravnosodna presoja povsem izključena; kazenska sodišča sodijo le take kršitve, ki so sodni oblasti izrečno prepučene v kaznovanje. Na ozemlju prejšnje nemške države ni takega samostojnega upravnega kaznovanja, ter je načeloma za vse prekrške pristojno pač redno kazensko sodišče, vendar sme v manj hudih kršitvah policijskih ali finančnih predpisov češče upravna oblast kar sama izdati kazenski nalog ali izreči redovno kazno, toda zoper to je dopusten predlog za uvedbo postopanja pri rednem sodišču. V najnovjših zakonih pa je opaziti, da se tudi v Altreichu, zlasti manj važni primeri prepustijo povsem upravi.

Že v uvodu sem kazal na tesno vez med upravo in narodnosocialistično stranko. Voditelj stranke je obenem državni kancler, vodja strankine pisarne pa član državne vlade, toda tudi drugod so marsikrat zbog zakonskih predpisov ali le zavoljo dejanske smotrnosti neki državni funkcionarji obenem funkcionarji stranke ali pa uprava in stranka vsaj sodelujeta. Pri policiji je ta združitev funkcij v eni osebi za neke primere kar predpisana. Ker mora državni namestnik skrbeti za izpolnjevanje od voditelja in državnega kanclerja določenih smernic v politiki, zato je po navadi pokrajinski vodja stranke (Gauleiter) tudi državni namestnik v pokrajini, oziroma višji prezident. Ni pa več treba take združitve na nižji stopnji, saj sta tako deželni svetnik kakor okrožni vodja stranke (Kreisleiter) navadno pod oblastjo ene in iste osebe, t. j. Gauleiterja in Reichsstatthalterja, kar preprečuje razprtije; mora pa drug drugega informirati. Za zadostno soglasjanje občinske uprave s stranko skrbi poverjenik stranke (Beauftragter der Partei); načeloma je to okrožni vodja, na Dunaju seveda kar Gauleiter sam.

Ta povezanost stranke z državno upravo in samoupravo se ne da primerjati s strankarsko vladavino v demokratijah. Nemška narodnosocialistična stranka ima namreč, kakor sem že v uvodu omenil, zelo širok program, ki ne izključuje ljudi različnih metafizičnih naziranj in različnega gospodarskega položaja, da so le Nemci. Cilji stranke so tako občeprednostni in občeprednostni, da jim ogromna večina nemškega naroda pritrjuje in da se je mogla narodnosocialistična stranka uveljavljati kot edino dopustna politična stranka v državi. Ob prvem početku se pojavljajoči neizbežni pomisleki glede ciljev so splaknili, ostal je tu pa tam neki odpor proti voditeljskemu načelu. Po tem načelu se voditelj naroda neposredno opira na popolno zaupanje najbistvenejših skupin prebivalstva ter kot občeprednostna avtoriteta postavlja višje funkcionarje, ne le pri državnih upravi, marveč tudi pri samoupravi in pri edini dovoljeni politični stranki kar sam, nižje funkcionarje pa posredno po višjih. Upravni funkcionarji morajo kajpak med prebivalstvom svojega okoliša uživati

tudi ugled in spoštovanje, strankini funkcionar pa zaupanje svojega spremstva, t. j. onih pripadnikov narodnosocialistične stranke, katere on vodi. Tak ozir na vladano ljudstvo in na krajevno ter strokovno razčlenbo narodnosocialistične stranke pri določitvi obeh vrst javne gospodke olajša njihovo poslovanje in omogoča vladavini trajnost in trdnost brez prevelike strogosti. Upravna gospodarka in strankarsko voditeljstvo takšne kakovosti pa se le ob posebnih okolišnih daje določiti z volitvami, gotovo pa ne v dobah kaotičnih razmer v svetovnem gospodarstvu in ob težkem trenju svetovnih naziranj, ki človeško družbo pretresa v njenih temeljih. Le z uvedbo voditeljskega načela se je mogel nemški narod lotiti rešitve tako težavnih, a obenem tehtnih in nujnih vprašanj, kakršnih si je narodnosocialistična stranka stavila.

Stranka izpolnjuje s priključenimi organizacijami naposled tudi naloge, ki prav za prav pripadajo upravi. Država in poklicne stanovske samouprave pa same niso mogle obvladati vseh onih napetosti in premostiti onih prepadov, ki so nastali zbog opušenih ali nezadostnih socialnopolitičnih ukrepov. Treba je bilo pomoči stranke; le-ta v posebnem strankinem združenju, v Nemški delovni fronti (Deutsche

Arbeitsfront = DAF.) združuje vse tvorne ljudi, tako one čela kakor one pesti, v mestu in na deželi. Združenje skuša pripraviti delovni mir; v ta namen sj prizadeva, da doseže med podjetniki, namesčenci in delavci razumevanje o težavah enih in drugih ter da se na obeh straneh uveljavlja etično pojmovanje o delu; dalje daje svojim članom tudi nasvete in jih zastopa v delovnopravnih razprtijah, skrbi za boljša stanovanja in za zdravje delovnih slojev ter krepi njihovo občje občutje in delovno moč z raznimi prireditvami ob delopustu. Temu poslednjemu namenu služi zlasti narodnosocialistična ustanova »Kraft durch Freude«. Nemška delovna fronta je kakor stranka sama razčlenjena po strokah in pa po ozemljih. K temu važnemu združenju so nekatere stanovske poklicne organizacije kar strnjeno pristopile, n. pr. državni prehranjevalni stan, obrtno gospodarstvo in državna kulturna zbornica.

Tudi druge stanovske in njim podobne zveze so narodnosocialistični stranki priključene ali pa kar posebne razčlenbe stranke. Poseben del stranke so zlasti Deutscher Dozentenbund, Deutscher Studentenbund, N. S. Frauenschaft, Hitlerjugend, priključeni pa so poleg že omenjene nemške delovne fronte n. pr. še državna zveza nemških uradnikov, zveza šolnikov, zveza pravnikov in zveza nemških zdravnikov. Vse te organizacije so javnopravna telesa ter opravljajo svoje posle ne le v korist svojih članov, marveč tudi za stran občil interesov naroda.

(Konec prihodnjic)

Aluminij v Švici

Aluminij je izpodrinil težke kovine, ki so bile več tisočletij v uporabi. Aluminij, danes pač najbolj popularna kovina, ima komaj eno stoletje staro zgodovino za seboj. Temeljna snov za proizvajanje aluminija je boksit in pridobili se more aluminij iz boksita le kemično ali elektrolitično. Da se dobi 1 kg aluminija so potrebni 4 kg boksita. Na svetovni razstavi l. 1855. je bila velika senzacija aluminij, čigar cena je bila takrat enaka ceni platine. Pa že za časa Napoleona III. je omogočilo zboljšano postopanje znižanje cene na odlomek nekdanje cene. Popolno spremembo pa je povzročila šele uporaba električnega toka za elektrolitično proizvajanje aluminija. Švicarski iznajditelj Schoop je nato odkril, kako se more aluminij variti. Šele elektrolitični postopek je omogočil proizvajanje aluminija najboljše kakovosti v največjih kolčinah. Švica, ki ima z iznajditeljem Schoopom velik delež pri proučitvi aluminija, ima tudi odlično proizvodnjo aluminija. Cenen tok dajejo Švici njene neizčrpne vodne sile. Zaradi tega je tudi glavna proizvodnja aluminija v okraju Wallis. Tu so namreč trije od štirih glavnih švicarskih plavžev. Poleg tovarne Shippis v dolini Rhone, kjer daje velikanska tovarna in varilnica aluminija 3000 delavcem kruha, sta tu še dve drugi podjetji, ki sta sicer v inozemski posesti, toda ki ju vodi Švicarji. »Aluminijaska industrija«² d. d. v Wallisu je popolnoma izkoristila tamkajšnje vodne sile. Za tovarno Shippis se potrebuje na leto 700 milijonov kWh, ki jih dobavlja prej imenovana

družba, največja švicarska elektrarna. V vsem je v Švici osem podjetij, ki napol predelujejo na tovarniški način boksit, v več ko 1000 podjetjih pa se pridobiva čisti aluminij in aluminij v zlitinah. Pri neizmernih možnostih poplemenitja aluminija, ki more zaradi svoje majhne teže, zaradi svoje kakovosti in uporabnosti popolnoma izpodrinuti baker, kositer in druge trdne kovine, se ni čuditi, če se je proizvodnja aluminija v Švici in povsod na svetu skokoma dvignila. Danes more Švica aluminij že izvažati, tako mogočno je narasla njena proizvodnja. Dočim se je proizvedlo l. 1890. 400 stotov aluminija, je l. 1940. narasla proizvodnja na 280.000 stotov, in od takrat pa se je tudi potrošnja podvojila. Po vsej verjetnosti se bo v prihodnjih letih uporabnost aluminija še povečala, in sicer ne samo v vojni industriji, temveč v vseh industrijah in tudi v vsakdanji potrošnji. Razvojna pot aluminija se dolgo ni zaključena.

Opozarjamo, da je letos vsakomur omogočen obisk rednega Večernega trgovskega tečaja, ker se bo poučevalo v dveh oddelkih: v zgodnjih popoldanskih urah, ko obrati počivajo ali v poznih popoldanskih urah. Temeljiti pouk vseh strokovnih predmetov: knjigovodstvo, korespondenca, trgovinstvo s pravom, računstvo, nemščina, stenografija, strojepisje. Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov. Učnina nizka. Pričetek 5. novembra. Vpisovanje dnevno. Prospekt brezplačno na razpolago: Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2 — središče mesta!

Načrt svetovne banke

† Konrad Elsbacher

Po daljšem bolehanju je umrl v Ljubljani veletrgovec g. Konrad Elsbacher.

V vseh naših gospodarskih krogih, zlasti pa v vseh trgovskih je vest o smrti Konrada Elsbacherja vzbudila splošno obžalovanje. Saj je bil pokojnik eden naših najbolj vidnih gospodarskih ljudi, ki se je vedno z verno in spretnostjo zavzemal za interese našega gospodarstva, še posebej pa za interese naše trgovine. Užival je zato tudi v trgovskih krogih splošno spoštovanje in zaupanje ter bil celo vrsto let podpredsednik Zbornice za TOI, eden vodilnih članov Zveze trgovskih združenj ter predsednik Združenja trgovcev v Laškem, da navedemo samo glavne njegove funkcije pri naših gospodarskih organizacijah. Pokojni Konrad Elsbacher je bil mož vestnega in solidnega dela. Po svoji solidnosti je slovela tudi njegova trgovina, ki jo je dvignil v vrsto enih naših prvih trgovin.

Tudi za razvoj »Trgovskega lista« si je pridobil pokojnik velikih zaslug.

Številne in iskrene prijatelje pa si je pridobil Konrad Elsbacher s svojo značajnostjo, ljubeznivostjo in dobroto svojega srca. Njegova smrt pomeni za naše trgovstvo hudo in nenadomestljivo izgubo.

Slava spominu Konrada Elsbacherja!

Naše globoko sožalje težko prizadeti rodbini!

Nov predsednik Preveda

V trgovinskem registru se je izbrisal dosedanji izredni komisar dr. Carlo Scala ter se je vpisal kot komisar in predsednik Gračnar Ivan, ki bo v funkcijah komisarja Prehranjevalnega zavoda Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino podpisoval samostojno, kot predsednik pa skupno z že vpisanim prokuristom Nagodetom Leopoldom.

Po vojni bodo cene padle

Ali bo po vojni ceneje? Na to vprašanje je odgovorila zveza švedskih trgovcev z odločnim: da! Zveza je namreč razposlala na svoje člane okrožnico, v kateri govori o razvoju cen po vojni. Na podlagi razmer v nevtralnih državah pravi zveza, da bodo z uvedbo normalnega transporta odpadle visoke nabavne cene, ki danes vplivajo na določevanje cen v Švici in Švedski. Zato je pričakovati, da bodo cene za vse potrošne predmete padle. To tudi zato, ker se bodo zopet proizvajali ti predmeti v velikih količinah. Zelo pomembno je, da sodi trgovska organizacija, ki hladno kalkulira, da mora po vojni vrednost denarja zopet narasti. »Reich« pripominja k tej napovedi švedskih trgovcev naslednje: Nemška formula, da se je potrošna vrednost denarja ohranila neizpremenjena in da samo začasno počiva vrednost denarja, se torej od švedskih trgovcev v celoti potrjuje.

Razvoj ribolova v Romuniji

Pred kratkim so bili objavljeni podatki o romunskem ribolovu. Po teh podatkih je dosegel donos državnega ribolova v gospodarskih letih 1940/41 do 1942/43 13.24 oz. 22.50 oz. 40.73 milijona kg. V času od 1. aprila do 30. junija letošnjega leta so ujeli 5.29 milijona kg rib. Donos iz zasebnih ribnikov je znašal približno 13 milijonov kg. Čisti dobiček, ki so ga dosegle državne ribarnice, je znašal v obeh zadnjih proračunskih letih 276.5 oziroma 583.6 milijona lejev. V enakem razmerju so se seveda tudi povečali prispevki ribarnic fiskusu. Uspehi ribolova so se tako zelo povečali, ker je država poskrbela za boljše opremo ribičev ter je v ta namen izdala samo v zadnjem letu 81.1 milijona lejev.

O anglosaških načrtih ureditve povojnega valutnega vprašanja razpravlja v uvodniku zadnji »Südost-Echo« ter pravi med drugim:

Dočim se še razpravlja o Keynesovem in Whitovem načrtu, je bil svet pred kratkim presenečen od novega ameriškega načrta. Gre za drugi del, dosedaj tajnega Whitovega načrta, po katerem naj bi se ustanovila svetovna mednarodna banka za obnovo in gospodarski razvoj. Ta nova banka bi bila po svoji organizaciji in svoji nalogi podobna Banki za mednarodna plačila v Baslu, le s to razliko, da bi bili v njej bolj poudarjeni interesi USA. Druga razlika bi bila v tem, da bi bile v tej banki zastopane samo zavezniške države, torej samo države sovražnega bloka. Nova banka naj bi imela 10 milijard dolarjev delniške glavnice ter bi bila njena finančna potencia mnogo večja od baselske banke. Nova svetovna banka bi imela tudi lastno valuto, ki bi morala biti do polovice krita z zlatom. Banka bi izdajala tudi lastne zadolžnice in bi rediskontirala menice. Po angleških podatkih bi bile naloge banke še naslednje:

Banka, ki bi imela mednarodni značaj, naj bi pripravila kapital za gospodarsko obnovo včlanjenih držav ter jim omogočila prehod iz vojnega v mirno gospodarstvo. Dajala bi kratkoročne kredite za finansiranje zunanje trgovine. Kjer ne bi bil zasebni kapital na razpolago, bi dajala kredite nova banka po nizkih obrestih, krepila bi kreditno strukturo držav z novo razdelitvijo zlatih zalog ter s tem preprečevala tudi izbruh novih svetovnih gospodarskih kriz. Nova banka naj bi tudi pomagala pri stabilizaciji cen za surovine in druge važne predmete ter s tem vplivala na zvišanje življenjske ravni v včlanjenih državah. Banka bi končno pospeševala sodelovanje med včlanjenimi državami in reševanje političnih in gospodarskih vprašanj, pred kateri bi bila postavljena mirovna konferenca ter naj bi skrbela za finansiranje in razdeljevanje živil in drugih po vojni potrebnih predmetov.

Drugi del nalog nove banke bi bil v naslednjem: Banka bi dovoljevala vsaki državi članici in njenim podjetjem posojila, če bi bila ta garantirana od države in če se potrebna sredstva od zasebnikov ne bi mogla dobiti po znosnih pogojih. Pristojni bančni oddelek pa bi moral predhodno predložiti načrte odobriti. Nadaljnji pogoj za ta posojila bi bil, če bi izvršitev teh načrtov mogla zvišati življenjsko raven v dotični državi ali vsaj omiliti tam vladajočo bedo. Obrestna mera za ta posojila ne bi smela biti nad 3 odstotke. Banka bi imela tudi pravico, da bi olajšala zasebna posojila s prevzemom jamstva. V tem primeru pa bi se obrestna mera zvišala na največ 4 odstotke. Naloga banke bi tudi bila, da bi poskrbela za zadostne zaloge surovin in živil po nizkih cenah.

Načrt ustanovitve banke za olajšanje gospodarskih težav po vojni bi zaslužil do neke mere upoštevanje, kakor so bili tudi svoj čas tehtni razlogi za ustanovitev Banke za mednarodna plačila v Baslu (BMP). Upoštevati pa se mora, da se je ta zavod ustanovil, ko še ni bilo klirinškega prometa v današnjem smislu in ko so bili ljudje o primatu zlate veljave še prepričani in ko se je z mednarodnimi krediti, tudi valutnimi, skrbelo za red v valutnih razmerah Evrope. Kasneje pa se je delovno polje BMP vedno bolj krčilo ter je postalo v zadnjih predvojnih letih okoli zveza sicer korektno vodnega zavoda precej tiho. Tem bolj pa so narodno gospodarsko interesirani krogi vsako leto znova napeto čakali na vsakokratne sestanke voditeljev tega zavoda in

na s tem zvezane diskusije, ki so bile prava najdišča gospodarskih spoznanj.

Pri vsem tem se dobiva vtis, da sta dala podnet za misel nove svetovne banke obstoj BMP in pa njej določene naloge. Pri natančnejšem proučevanju bi se pa kmalu našle odločilne razlike, in sicer predvsem glede finančne potencia banke in določil o članstvu banke. Predlog o ustanovitvi nove mednarodne valute naj bi najbrže odpravil rivaliteto med obema anglosaškima valutama, velika višina glavnice pa kaže, da bi dobila banka kasneje še nove naloge. Druge določbe, ki so vpletene v pravila nameravane banke, pa dokazujejo, da o specifično ameriškem značaju banke ne more biti nikakega dvoma.

Misel o svetovni banki je zato zadela v Londonu na precejšno nasprotovanje, najbrže zaradi mednarodnega pomena Londona kot bančnega in borznega središča, ki bi bilo z ustanovitvijo nove banke brezdvomno zadeto. Najdeje se pa tudi angleški listi, ki pozitivno presojujejo načrt nove banke. Tako pravi »Observer«, da ima novi bančni načrt prednost, da ne predpisuje, v kateri državi se morajo porabiti sredstva, ki bi jih zbrala nova banka. To je sicer res, zato pa je glede članstva očitna diskriminacija nekaterih držav. Člani nove banke bi namreč morali biti samo države, ki so udeležene pri takoimenovanem stabilizacijskem skladu, če se seveda načrt ne bi spremenil, kar se pa je pri Whitovem načrtu zgodilo že dvakrat.

Mimogrede bodi omenjeno, da se skrivajo v pravilih nameravane svetovne banke tudi za Anglijo razne nevarnosti, ker upajo v Washingtonu, da bi našli z novo banko ugodno priliko za lukrativno udejstvovanje ameriških zla-

tih rezerv, ki se morajo sedaj smatrati kot mrtva zadeva. Ostra opozicija Londona proti Whitovemu načrtu je sicer dosegla, da se je ta načrt že dvakrat spremenil, vendar pa je jasno, da bi nova oblika tega načrta odlično služila ameriškem imperializmu. Isto se more reči tudi glede nameravane svetovne banke, s katero naj bi se z enim udarcem zadeli kar dve muhi, da bi se namreč z dobičkom na novo razdelilo zlato ter da bi se dosegel velik gospodarski in politični vpliv v deželah, kjer se zlato še ceni kot važen gospodarski činitelj.

Tema ciljema naj bi služilo tudi določilo v pravilih svetovne banke, da mora ta s posojili krepiti zlate rezerve emisijskih bank in paziti, da slednje ne izdajajo nepremišljene ukrepe. S prvim določilom bi se USA oprostile trenutno mrtvih zlatih rezerv, drugo določilo pa bi omogočilo svetovni banki, da izda ukrepe, ki bi se sicer mogli smatrati kot kršitev suverenitete tujih držav. Ni čuda, da izreka zaradi tega londonski »Financial News« razne pomisleke, zlasti ker bi se mogle USA po ovinkih vmešavati v notranje zadeve včlanjenih držav. Ti pomisleki so tem bolj resni, ker dokazujejo razne pogodbe USA z južno ameriški državami, da je ameriški imperializem vedno bolj živ. To dokazujejo tudi ameriška poseganja na petrolejska polja Arabije, prav tako pa tudi vedno večje zanimanje USA za Afriko. V tem oziru je posebno poučno potovanje ameriškega finančnega ministra Morgenthaua v Afriko. To potovanje pač ne more imeti drugega namena, kakor da pripravi tla za kasnejše investicije ameriškega kapitala v Afriki in s tem tudi možnost za povečanje ameriškega vpliva v Afriki. S tem pa je tudi odkrito glavno ozadje nameravane svetovne banke.

Bolgarska industrija v petem letu vojne

Mlada bolgarska industrija, ki proizvaja predvsem potrošne predmete, je v sedanji vojni dokazala svojo življenjsko silo. Naslednje indekse številke, ki temelje na povprečni proizvodnji zadnjih let, kažejo razvoj bolgarske industrijske proizvodnje:

Indeks celotne proizvodnje:

1934/35	100,0	1940	182,8
1938	155,0	1941	193,6
1939	164,0	1942	182,8

V prvih vojnih letih je torej proizvodnja stalno naraščala, v letu 1942. pa je neznatno nazadovala. Pri tem pa je treba upoštevati, da je s priključitvijo novih krajev naraslo prebivalstvo Bolgarske za 30 odstotkov, ozemlje Bolgarske pa se je povečalo za skoraj 50 odstotkov. Zato tudi povečana proizvodnja ne izključuje manjšo potrošnjo. Naprotno je pomanjkanje predmetov čisto večje, kakor bi sledilo iz produkcijskih številke.

1938	127,8	1941	170,4
1939	135,9	1942	209,6
1940	162,7		

Te številke kažejo razvoj proizvodnje v rudnikih in kamnolomih. Zlasti je napredovala proizvodnja v premevnikih, posebno v državnem premevniku v Perniku, ki je mogel kljub naraslemu povpraševanju kriti potrebo. Ni se pa moglo prepričati, da se je civilna potrošnja morala omejiti. Tudi proizvodnja drugih rud je močno narasla, kakor kažejo naslednje številke:

1938	170,7	1941	221,4
1939	193,8	1942	231,7
1940	213,7		

Enako je narasla proizvodnja električnega toka. Če je bolgarsko električno omrežje do skrajnosti obremenjeno, je vzrok v močno povečani potrošnji. Dostikrat se je

tekstilna industrija toliko surovin, da more kriti potrebo vojske. Civilna potrošnja pa se more zadoštili samo z najbolj strogim racionaliziranjem. Uvozne možnosti iz Turčije so nezadostne in tudi predeleovanje bombaža za turški račun ni moglo bistveno izboljšati zaposlitev tekstilnih tovarn. Izpadek čezmorskih surovin se je deloma krlil z uvozom umelne volne iz Nemčije in Italije. Zaradi zadnjih dogodkov danes še ni mogoče dognati, če in koliko bo mogla Bolgarska še dobiti blaga iz Italije. Računati je zato treba z nadaljnjim nazadovanjem tekstilne proizvodnje.

Podoben je tudi položaj pri usnjarski industriji. Po oskrbi vojske preostaja za civilno potrošnjo le malo blaga. Ni računati, da bi se položaj izboljšal, dokler traja sedanja vojna. Proizvodnja industrije, ki predeluje kavčuk je zaradi pomanjkanja surovin padla na minimum.

V lesni industriji je bilo v zadnjih letih znatnejše kolebanje proizvodnje, kakor kažejo naslednje številke:

1938	110,7	1941	95,8
1939	110,4	1942	131,0
1940	127,1		

Po podatkih za prve letošnje mesece bo lesna proizvodnja letos znova nazadovala.

V celoti pa se more ugotoviti, da je bolgarska industrija kljub svoji odvisnosti od inozemskega uvoza dobro prenesla vojna leta in da je stanje njene proizvodnje razen v tekstilni in usnjarski stroki prav zadovoljivo.

(Po »Südost-Echo«)

Sečnja v Nemčiji

Za novo gospodarsko leto, ki se je začelo 1. oktobra, se je določila v Nemčiji sečnja na 80 milijonov polnih kubičnih metrov, za 10 milijonov več ko lani. V normalnih časih je znašala sečnja 56 milijonov kubičnih metrov. Odjem lesa se je uredil z uvedbo nakupnih nakaznic za les.

Obvezna sečnja na Slovaškem

Predsednik Najvišjega oskrbovalnega urada na Slovaškem je odredil za gospodarsko leto 1944., da morajo vsi lastniki gozdov in osebe, ki imajo pravico za lesno proizvodnjo v tujih gozdovih, izvesti sečnjo v polnem obsegu po določilih gozdarsko-gospodarskega načrta. Kjer takšnega načrta ne bi bilo, določi višino sečnje pristojni okrajni urad. Če se ne bi posekala določena količina dreves, more izvršiti sečnjo gozdni inšpektorat v breme gozdnega lastnika.

Najvišji oskrbovalni urad je nadalje odredil, da morajo žage obvezno prijaviti vse svoje zaloge iglavcev. Isto morajo storiti tudi papirnice, tovarne za celulozo in vsi potrošniki iglastega drevja. Tudi vsi gozdni lastniki morajo prijaviti vsako prodajo iglastega lesa. Ta določba ne velja za gozdne lastnike, ki v vsem gospodarskem letu 1944. ne bodo prodali več ko 50 kubičkov koristnega iglastega lesa.

Stanovanjska stiska v Angliji

Angleškemu parlamentu je bila poslana posebna bela knjiga, ki govori, kako naj se po vojni reši stanovanjska kriza. V prvih desetih povojnih letih naj bi se sezidalo 3 do 4 milijone stanovanj. Ker je potreba novih stanovanj pri sedanjem številu rojstev zaradi prirastka prebivalstva zelo neznatna, gre za nadomestilo stanovanj, ki so bila razdejana od bombnih napadov. Poleg tega pa bi se podrele najbolj nezdruge in obupne stanovanjske hiše. Tudi če bi se posrežilo, da bi se indeks stavbenih stroškov znižal od 200 na 160, bi se morale plačevati tako visoke najemnine, ki jih angleški delavec ne bi zmoget, če bi se namreč morale hiše obrestovati v dosedanji višini. Proti načrtu, da bi se najemnine znižale z državnimi prispevki za stavbene stroške, so nastopili lastniki starih hiš, ker se boje, da bi jim nastala cenena konkurenca. Verjetno je zato, da bo ves načrt novih stanovanj ostal lepo na papirju.

Denarništvo in zavarovalstvo

Čvrsta tendenca za slovaške državne papirje

Bratislavška borza je ravno objavila poslovno poročilo za leto 1942. V tem poročilu pravi, da so izkazovali vsi državni papirji pretežno čvrsto tendenco. V 1. 1942. se je bistveno povečalo število na borzi notiranih naložbenih papirjev. 5. oktobra 1942 so prišle na borzo 4,5 odstotne obveznice državnega investicijskega posojila v nominalni vrednosti 620 milijonov Ks po tečaju 97 Ks. Nato so sledila naslednja posojila: 4,5 odstotno in 3 odstotno državno konverzijo posojilo, prvo v nominalni vrednosti 1150 milijonov Ks, drugo pa v vrednosti 350 milijonov Ks, nadalje 4,5% obrestni zastavni listi Slovaške hipotekarne in komunalne banke v vrednosti 11 milijonov 578.000 Ks in komunalne zadolžnice Hipotekarne in komunalne banke v vrednosti 30 milijonov 350.000 Ks. Tudi na efektivnem trgu je vladala dvigajoča tendenca. Ker pa je pri živahnem povpraševanju prišlo le malo blaga na trg, so se običajno samo notirali tečajji. Nove delnice niso prišle na borzo, vse delniške družbe pa, katerih delnice so notirale na borzi, so zvišale svoje delniške glavnice.

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal v tednu od 11. do 16. oktobra 81,7 milijona kun proti 35,9 milijona v prejšnjem tednu. Kupčevalo se je le z markami v skupnem znesku 4.087.900 mark. Zasebna ponudba je bila v prvih dnevih zelo visoka, v zadnjih dveh dnevih pa je nazadovala, da je morala intervenirati Državna banka.

Bolgarska narodna banka sporoča, da ne namerava izdati bankovcev po 5000 levov. Bankovci po 1000 levov so še nadalje največji bankovci, ki so v prometu.

Ob stoletnici Vevč

je naslov lične brosure, ki je v glavnem ponatis iz »Trgovskega lista«. V brosurji je na kratko podana zgodovina papirne proizvodnje pri nas in po svetu ter nato podrobno opisana zgodovina Združenih papirnic Vevče, Medvode, Goričane, ki so danes največje industrijsko podjetje Ljubljanske pokrajine. Brosura bo dobro služila vsem našim gospodarskim pisateljem.

Manj vina v Italiji ko druga leta

Trgatev v Italiji se je že začela in se je v nekaterih pokrajinah, kjer je bilo vreme ugodno, tudi že končala. Zlasti poletna suša je grozdju škodovala in je zato pridelek manjši ko druga leta. Po kakovosti pa je letošnje vino boljše od lanskega. Pri trgatvi so nastopile razne ovire, da niso mogli povsod pravočasno spraviti pridelka. V splošnem pa se more reči, da je bil pridelek večinoma spravljen brez večje škode.

Finsko-madžarska trgovinska pogodba

je bila, kakor smo v našem listu že na kratko poročali, pred kratkim podpisana in velja do 14. avgusta 1944. V okviru nove pogodbe je dana možnost, kakor se uradno naglašajo z madžarske strani, da se olajša oskrba Finske z živili. Madžarska bo dobavljala Finski v prvi vrsti živila, a tudi tobak, nekatere kemikalije ter boksit, aluminij, radijske aparate, filme in izdelke domačega obrta. V nasprotju z dosedanjim navado je izvoz lima, slada in albumina ustavljen. Finci pa bodo dobavljali zlasti nikelj, kobalt, lesene hiše, lepenko, tiskovni papir, celofan ter nože in filme. Izvoz vezanih plošč, furnirjev in polizdelkov za proizvodnjo karbonskega papirja je bil ustavljen. Obe pogodbeni stranki sta si prizadevali, da bi se kontingenti zvišali. Obe stranki sta se zavezali, da bosta vse predloge za izvoz predmetov, ki niso navedeni v kontingentnem seznamu, presojali z največjo dobrohotnostjo.

Dr. Anton Urbanc:

Italijanski zavarovalni kapital pri nas

Trgovinske zveze med Italijo, zlasti s Trstom in našimi pokrajinami (Ljubljana) so bile vedno živahne. Ni čudno tedaj, da je zajelo tudi italijansko zavarovalstvo pri nas zgodaj dokaj globoke korenine, zlasti po posredovanju Trsta, klasičnega in vodilnega mesta v zavarovalstvu Srednje Evrope.

Trst velja še danes kot tipično zavarovalno mesto z svojima svetovnim zavarovalnima veleobratoma (Assicurazioni Generali in Riunione Adriatica di Sicurtà).

Gospodarski zgodovinar za naše kraje bo napravil hvaležno nalogo, če bo podal zanesljivo sliko, podprto s potrebnim gradivom o infiltraciji italijanskega zavarovalnega kapitala pri nas.

Baviti se bo moral z omenjenima družbama, ki predstavljata v glavnem italijanski zavarovalni kapital pri nas.

Iz dokaj podučne in lepe Spomenice, ki je izšla ob stoletnici Riunione Adriatica di Sicurtà (Nel primo centenario, Trst 1939) posnamemo, da je imenovana družba ustanovila takoj že prvo leto po svojem nastanku l. 1838., svojo podružnico v Ljubljani, ki je vezana na ime Franca Sartorija, pozneje pa skozi dolgo vrsto let (1876 do 1923) na ljubljansko trgovsko rodbino Perdan.

Danes so zastopane italijanske družbe v našem zavarovalnem gospodarstvu, kakor jih pokaže Uredba o koncentraciji zavarovalnega poslovanja v Ljubljanski pokrajini z dne 31. decembra 1941 (Sl. l. 1. kos iz l. 1942).

Te družbe bi bile:

1. Assicurazioni Generali s sedežem v Trstu; družba je bila ustanovljena l. 1831. in je svetovni zavarovalni obrat v pravem pomenu besede, ki pobere morda 2/3 premij v inozemstvu ali tudi še več. Delniška glavica znaša 120 milijonov lir. Bavi se z vsemi panogami zavarovanja, med drugim tudi s pozavarovanjem.

V l. 1940. so znašale pobrane premije 1.030.079.286.— lir. Na lastnem računu si je družba pridržala 604.658.548.— lir, razliko je dala v pozavarovanje. Škode na lastnem računu 306.804.937.— lir.

Družba je udeležena s svojim ogromnim kapitalom in rezervami pri številnih inozemskih zavarovalnicah. Pri nas je bila n. pr. večinsko udeležena pri zavarovalnici »Sava« in pri mnogih drugih, kakor n. pr. tudi pri »Zedinjeni zavarovalnici« skupaj z nemškimi zavarovalnim kapitalom.

2. Riunione Adriatica di Sicurtà (Jadranska zavarovalna družba) s sedežem ravnokar v Trstu, ustanovljena 1838. Je ravnokar svetovni veleobrat v pravem pomenu besede z ogromnimi rezervami. Delniška glavica znaša 100 milijonov lir, ki je pa vplačana samo do polovice.

Pojavo, da je delniška glavica le deloma vplačana, srečamo pri zavarovalnih družbah v vseh modernih državah. S takimi odredbami se hoče podpirati domača podjetnost na področju zavarovalstva. Delniška glavica pri zavarovalnih družbah ne služi v drage investicije in za nakup surovin, kakor pri industrijski delniški družbi, marveč v golo garancijo in prav zaradi tega ni treba, da je popolnoma vplačana. Potrebno je samo zadostno jamstvo, da se vplača, če se pokaže potreba.

Riunione se ravnokar bavi z vsemi panogami, med drugim tudi s pozavarovanjem, ko v Italiji še do pred kratkim nismo imeli samostojnih pozavarovalnih obratov, kakor je to v Nemčiji.

Tudi pri Riunione Adriatica se mora poudariti, da se nanaša vsaj dve tretjini inkasiranih premij na inozemski posel.

Riunione ima v inozemstvu svoj gosto razpreden koncern. Pri nas je spadala v ta koncern Rossija

Fonsier in še nekaj drugih pozavarovalnic.

3. Istituto Nazionale delle Assicurazioni (INA), (Nacionalni zavarovalni zavod). Je to državni zavarovalni zavod v pravem pomenu besede. (Martelane ga označuje kot poldržavni zavod, kar ni točno.)

Ta zavod je bil ustanovljen leta 1912, v namenu, da se omeji tuja konkurenca na italijanskem zavarovalnem trgu v času, ko sta bili že omenjeni tržaški veleobratnici še na avstrijskem ozemlju.

Obenem se je hotel vpeljati v Italiji državni monopol v življenjskem zavarovanju. Ta potreba pa je l. 1918. odpadla, ko sta omenjeni zavarovalnici prišli v sklop kraljevine Italije. Fašistična vlada je z zakonskim dekretom z dne 29. aprila 1923 monopol odpravila, kakor je bil zamišljen l. 1912, kot instrument nacionalizacije na področju zavarovalstva.

Končno pravno in gospodarsko obliko je dobil zavod z že omenjenim zakonom iz l. 1923. (Sl. l. 6 do 17).

Zavod se bavi le z življenjskim zavarovanjem v vseh mogočih oblikah. Goji v močni meri pri nas tako zanemarjeno ljudsko (malo) zavarovanje. Za police jamči država. Zavod je pravna oseba s široko avtonomijo ali pod strogim nadzorstvom pristojnega trgovskega ministra, ki postavlja upravo. Ves dobiček gre v državno blagajno, ki se uporablja v določene svrhe, ki jih določi vlada. Le odnosi nameščencev z zavodom so zasebnega značaja, kar pa ničesar ne spremeni na pravni konstrukciji zavoda kot državnega zavoda.

Proizvodnja bakra preveč narašča

Zaradi neprestano naraščajoče proizvodnje bakra, ki že močno presega mirno potrebo, se v interesiranih mednarodnih krogih boje, da bodo po vojni oddajne možnosti za baker zelo padle. Zlasti pa bo padel odjem bakra, ker je dobil baker v lahkih kovinah zelo nevarnega konkurenta. Amsterdamski list »Algemeen Handelsblad« piše o tem:

Pri večji svetovni proizvodnji bakra so udeležene razne dežele, v prvi vrsti pa Rodezija, Cenijo, da bo letna proizvodnja tamkajšnjih bakrenih rudnikov ob koncu vojne presegala 400.000 ton. V predvojnih letih pa je dosegla vsa proizvodnja le 216.500 ton. V severni Rodeziji so se bakreni rudniki že v zadnjih mirnih letih

Zavarovalnici so udeleženi na dobičku.

Poleg svetovnih zavarovalnih veleobratov ad 1 in 2 je I. N. A. tretji veleobrat v kraljevini Italiji v pravem pomenu besede.

L. 1940. je I. N. A. pobral na premijah 897.241.597.— lir. Zavod služi v neki meri kot državna pozavarovalnica z monopolnim položajem, ker so italijanske življenjske zavarovalnice dolžne, da dajo del rizika v pozavarovanje pri I. N. A.

4. Assicurazioni d'Italia (Ie). Kakor že poudarjeno, se bavi I. N. A. le z življenjskim zavarovanjem. Za elementarno zavarovanje (požar, transport, jamstvo itd.) je I. N. A. ustanovila več v njegov koncern spadajočih zavarovalnic, med drugimi omenjeno, ki deluje ob strani I. N. A. tudi v Ljubljani in se bavi le z elementarnim zavarovanjem. Zavarovalnica služi I. N. A. kot dopolnilo zlasti pri bolj ekonomičnem akviriranju poslov.

Družba je bila ustanovljena leta 1923. in spada danes v vrsto velikih zavarovalnic; l. 1940. je pobrala na premijah nič manj kot 121.210.936.— lir, pridržala na lastnem računu samo 36.838.898.— lir, katera okolnost kaže na veliko povezanost z matičnim zavodom.

Nepobitno dejstvo je, da Italija morda v nobenem gospodarskem sektorju ni pokazala toliko iniciative, podjetnosti in razmaha kakor ravnno v zavarovalnem gospodarstvu, kjer je italijanski kapital vodeč.

zelo razširili. Nastaja vprašanje, če se bo mogla nova kapaciteta po vojni docela izkoristiti. Po vojni bo dosegla svetovna proizvodnja bakra več ko 3 milijone ton proti 2,5 milijona pred izbruhom vojne. Tudi USA so zvišale svojo proizvodnjo bakra. L. 1942. je znašala 1,07 milijona ton, za 12 odstotkov več ko l. 1939. Narasla pa je tudi kanadska proizvodnja bakra in danes verjetno dosega 300.000 ton. Tudi v Belgijskem Kongu je proizvodnja bakra močno narasla. Pri tem velikem povečanju bakrene proizvodnje in vedno večji konkurenci lahkih kovin, se pač ne more zavrniti misel, da bodo po vojni oddajne možnosti za baker slabe, pa čeprav bi se takoj po vojni proizvodnja bakra zaradi gospodarske obnove dežel še povečala.

Podražitev življenja v Turčiji

O podražitvi življenja v Turčiji poroča »Stidost-Echo« naslednje: Oster dvig cen v Turčiji v zadnjem letu se izraža v dvigu indeksnih števil za trgovino na debelo. Od l. 1942. do l. 1943. se je dvignil indeks od 222 na 521. Najbolj so se dvignile cene za stročnice in žito poleg cen za monopolske predmete, čaj in sladkor. Pri rastlinskih živilih znaša podražitev 250 odstotkov, pri krmilih 180, ribah 120 in pri drugih predmetih 80 odstotkov. Celotni indeks za živila se je dvignil za 190 odstotkov. Življenjski stroški so se zaradi tega dvignili za petčlansko družino v Ankari za trikratno, v Carigradu pa za trikratno in pol, da bi mogli kupiti to, kar so kupili pred štirimi leti. Življenjski stroški so se povečali v Ankari od 151 na 307, v Carigradu pa od 158 na 340 odstotkov. Ker se niso v enaki meri dvignile tudi mezde, so morali ljudje svoje izdatke za oblačila do skrajnosti omejiti in vse svoje dchodke porabljati le za živila. Nadalje so ljudje manj kupovali živil živalskega izvora z visoko vsebino vitaminov, v večji meri pa žita in stročnice. V širokih slojih turškega ljudstva so torej nastale glede prehrane velike spremembe. V oči pada velika razlika cen v Ankari in Carigradu. Zaradi manjše ko v Ankari in večje dragine v Carigradu je kriva samo špekulacija. Turška vlada si je prizadevala, da bi to špekulacijo zatrla. V ta namen je tudi izdala zakon o premoženjski oddaji, s katero se naj bi zmanjšal obtok bankovcev, ki se je v zadnjem

enem letu povečal od 512 na 735 milijonov turških funtov, torej za 40 odstotkov. Turški zlati funt, ki je veljal l. 1941. povprečno 27,5 papirnatih funtov, je veljal v novembru 1942 31 papirnatih funtov. Šele od tedaj je začel padati. Izkazalo pa se je, da sama premoženjska oddaja ne more znižati cen in bodo zato potrebni bolj odločni ukrepi, da se draginja omili. Pomembno je tudi to, da so zaradi premoženjske oddaje padle hranilne vloge za 18 in 116 milijonov turških funtov.

Gostilničarski vestnik

Razdeljevanje živil v zadrugi

Gostilničarska nabavljalna zadruga bo delila za mesec november nakazila za dvig sladkorja, soli in mila iz svojega skladišča v Kottnikovi ulici, v pisarni zadruge po sledečem dnevnem redu:

Črka A do C, ponedeljek 8. novembra 1943.

Črka D do G, torek 9. novembra 1943.

Črka H do J, sreda 10. novembra 1943.

Črka K do L, četrtek 11. novembra 1943.

Črka M do O, petek 12. novembra 1943.

Črka P do Š, sobota 13. novembra 1943.

Črka T do Z, ponedeljek 15. novembra 1943 vsak dan od 8. do pol 12. ure.

Nakazila se bodo delila izključno po navedenem vrstnem redu. Nakazano količino živil pa je treba dvigniti brezpogojno v 24 urah po izdaji nakaznice, ker sicer blago zapade.

Istočasno bodo oni, ki so predložili na Sindikat odrezek št. 904 nakaznice za oktober, dobili nakazilo za dvig krompirja.

Sindikat gostinskih podjetij.

Gospodarske vesti

Dogovor, po katerem se smejo vagoni in prometu med Hrvaško in Nemčijo naložiti za 2 tona nad predpisano nosilnostjo, je bil razveljavljen.

Najvišji urad za cene na Češkem je določil maksimalne cene za letošnje grozdje. Vinogradnik dobi za belo grozdje najboljšo kakovosti 8,40 Kč, za grozdje druge vrste 6 Kč, za rdeče grozdje 8,40 Kč oz. 6,80 Kč.

Blagovni izvoz iz Protektorata je še nadalje zadovoljiv. Blago se izvažajo zlasti v Slovaško, Romunijo, Bolgarsko, Madžarsko, Turčijo, Srbijo, Grško, Finsko in druge države.

Z oljnatimi rastlinami posejana površina se je na Madžarskem v letošnjem letu povečala za 25 do 30 odstotkov. Zaradi velike suše pa računajo strokovnjaki, da bo pridelek za približno 1000 vagonov manjši. Da se manjke donosa pokrije, se pridno zbirajo peške buč in kmetje dobe za dobavljene peške velike olajšave.

Da bi se oskrbele manjše kmetije s kmetijskim orodjem in tudi s traktorji, je organizirala madžarska vlada ustanavljanje zadrug, ki bodo nabavile traktorje in kmetijsko orodje. V madžarski nižini, kjer zlasti primanjkuje vprežne živine, se bodo občinam začasno posodili traktorji.

Kakor se poroča iz madžarskih bančnih krogov, se namerava ustanoviti delniška družba s 5 milijoni pengov delniške glavice za proizvodnjo in predelovanje lahkih kovin.

Zaradi vedno večjega pomanjkanja izučeni delavcev bo priredila madžarska vlada na vseh obrtnih solah posebne tri do štirimesečne tečaje za delavce. Solnino in učila bodo plačevala podjetja, ki bodo poslala svoje delavce v te tečaje.

V Združenih državah Sev. Amerike se pretekali petek nad 30.000 rudarjev ni javilo na delo. Rudarji stavkajo, ker se še niso sklenile zahtevane pogodbe med sindikati in lastniki rudnikov, ki so odklonili zahtevo delavcev, da bi se mezde zvišale za 4 cente na uro.

Ali ste že poravnali naročnino?

Zajc JoškoMANUFAKTURNA
TRGOVINA**LJUBLJANA**Nabrežje 20. septembra 2
Poleg tromostovja

že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova 3
Telefon št. 22-72.

JOS. L. ŠILIH SLOVENIA TRANSPORT LJUBLJANA

Zastopstva in korespondenti v vseh industrijskih in trgovskih centrih. — Redni vagoni in zbirni promet.

ALBESIANO s.a. - Torino

Capitale Sociale Lire 1.000.000.—
Casa fondata nel 1840.
Amm. Uff. Corso Brescia 33. — Stab.
Industria: Smalti, Vernici, Pitture.
Via Alessandria 30. — Tel. 21-256.
Smalti, Vernici, Stucchi per tutte le industrie.
Vernici speciali — antiacide — isolanti.

ALBESIANO d.d. - Torino

Družbena glavica Lir 1.000.000.—
Tvrška ustanovljena 1840.
Industria emajlov, lakov in barv.
Upravni uradi: Corso Brescia 33. —
Tovarna: Via Alessandria 30. Tel. 21-256.
Emajli, laki, sadre za vse stroke.
Specijalni laki — zaščetni proti kislinam in izolacijski.

Franciškanška
ulica 3

Konzorcij „Trgovskega lista“

sporoča žalostno vest, da je umrl njegov dolgoletni član, gospod

Konrad Elsbacher

veletrgovec

Pogreb blagopokojnika bo v soboto 6. t. m. ob pol 4. popoldne z Žal, iz kapelice sv. Andreja.

Slava spominu zaslužnega gospodarskega delavca!

Ljubljana, 5. novembra 1943.

F. & I. Goričar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

● priporoča razno manufakturno blago ●

Da più di 25 anni - Že več ko 25 let

i Rimedi Heumann vengono usati con mirabile successo e con soddisfazione dai consumatori. Fate anche Voi una prova e domandate il listino presso la

se sredstva Heumann uporabljajo s čudovitim uspehom in v zadovoljstvo odjemalcev. Poskusite enkrat tudi Vi in zahtevajte cenik pri

S. A. Heumann
MILANO, Via Stilicone 39**KNJIGOVEZNICA****Ljudske tiskarne****LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica 6**

a) Knjigoveški oddelek:

Vezava vseh vrst od preprostih do razkošnih.

Zaloga poslovnih knjig in rastriranih papirjev za knjigovodstvo.

b) Torbarski oddelek:

Izdelovanje kovčegov, potnih in damskih torbic, aktovk, listnic, denarnic in sličnih galanterijskih izdelkov.

Solidno in priznано delo.

VSE VRSTE LESA

REZANEGA IN TESANEGA

DOBITE V NOVO OTVORJENEM SKLADIŠČU TVRDKE

„MARAD“ Z. Z. O. J. LJUBLJANA

V ŽIVINOZDRAVNIŠKI ULICI (ZA ČUKRARNO)

**PREMOG
DRVA
OGLJE****RESMAN LOJZE****LJUBLJANA**

RIMSKA CESTA 21

TEL.: 48-94

HRANILNICA LJUBLJANSKE POKRAJINE**Sedež: Ljubljana**

(prej Hranilnica dravske banovine)

Ustanovljena leta 1820

Ekspozitura: Kočevje

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoče račune, opravlja vse bančne posle

HRVATSKA DEŽELNA BANKA D. D., podružnica Ljubljana

CENTRALA V ZAGREBU

Podružnice: Beograd, Crikvenica, Karlovac, Ujvidek, Osijek, Sušak, Zemun — Delniška glavica: Kn 100.000.000.—. Rezerve cca: Kn 30.000.000.—

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje!